

Riktlinjer för konstinköp och offentlig gestaltning

Anvisningsdokument

Dokumentinformation

Beslutshistorik

Antagen av kulturnämnden 2024-02-27 § 10

Giltighet

Gäller till och med 2027-12-31

Förvalterskap¹

Inom kulturnämndens ansvarsområde

Kategori

- Anvisningsdokument

Uppföljning

Hur: Kulturförvaltningen ser över riktlinjerna och lyfter till nämnd vid behov av revideringar.

När: I samband med ny mandatperiod

¹ Förvalterskapet innebär ansvar för att:

- dokumentet efterlevs
- är tillgängligt
- följa eventuellt ändrade förutsättningar för dokumentet
- dokumentet följs upp och revideras
- dokumentet är aktuellt och uppdaterat

Innehåll

Dokumentinformation.....	2
Beslutshistorik.....	2
Giltighet.....	2
Förvaltarskap.....	2
Kategori.....	2
Uppföljning.....	2
Innehåll.....	3
Bakgrund	4
Bakgrund	4
Syfte	4
Nationell utblick	5
Gestaltad livsmiljö.....	5
Nationellt mål för arkitektur-, form- och designpolitiken.....	5
Lokala förutsättningar	5
Styrdokument.....	5
Ansvarsfördelning.....	5
Politikens ansvar:.....	5
Tjänsteorganisationen och dess ansvar:	6
Investeringsbudget.....	6
Inriktning.....	6
Inköpsprocess	7
Upphandlingsförfarande	7
Depositionskonst.....	7
Underhåll, tillsyn och dokumentation.....	7
Underhåll	7
Flytt av konstverk.....	8
Skyltar och information.....	8
Dokumentation	8
Inventering.....	8
Försäkring	8
Gåvor och donationer	8
Stöld och skadegörelse	8
Avveckling	8
Upphovsrätt.....	9

Bakgrund

Bakgrund

Med offentlig konst avses konstverk för och ofta utförda direkt i miljöer där allmänheten regelmässigt har tillträde, i lokaler eller på platser utomhus i det offentliga rummet.

Katrineholms kommun har en lång tradition av att arbeta med offentlig konst. Det går att spåra offentlig konst i Katrineholm från 1930-talet och framåt, men det var först under 1990-talet som konst började köpas mer systematiskt till gator och torg samt till kommunens arbetsplatser.

Sedan 2006 avsätts investeringsmedel för offentlig konst enligt 1 % principen och årliga medel avsätts för att nya verk ska kunna köpas in och placeras ut på offentliga platser.

Syfte

Syftet med riktlinjerna är att säkerställa arbetet med offentlig konst och tydliggöra roller och uppdrag.

Arbetet med offentlig konst är ofta förvaltningsöverskridande och gemensamma riktlinjer är viktiga för kvalitativa arbetsprocesser.

Den offentliga konsten i Katrineholm ska bidra till kommunens vision och att uppfylla målen i gestaltad livsmiljö.

Nationell utblick

Gestaltad livsmiljö

Det av riksdagen beslutade politikområdet *Gestaltad livsmiljö* (Kulturdepartementet 2018) innefattar ett helhetsgrepp kring arkitektur samt form och design, men också kring konst, historiska sammanhang och sociala värden. Gestaltad livsmiljö kan beskrivas som den kontaktyta där konsten och konstaktörer är del av att skapa våra gemensamma livsmiljöer. Politikområdet är ett delat uppdrag för myndigheterna Statens konstråd, Boverket, ArkDes och Riksantikvarieämbetet.

Nationellt mål för arkitektur-, form- och designpolitiken

Enligt det beslutade politikområdet *Gestaltad livsmiljö* ska arkitektur, form och design bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön. Det ska uppnås genom att:

- hållbarhet och kvalitet inte underställs kortsiktiga ekonomiska överväganden
- kunskap om arkitektur, form och design utvecklas och sprids
- det offentliga agerar förebildligt
- estetiska, konstnärliga och kulturhistoriska värden tas till vara och utvecklas
- miljöer gestaltas för att vara tillgängliga för alla
- samarbete och samverkan utvecklas, inom landet och internationellt.

Lokala förutsättningar

Styrdokument

Riktlinjer och rutiner för offentlig konst utgår från Katrineholms kommunplan 2023-2026 samt platsvarumärkesstrategin.

Riktlinjerna följer FN:s barnkonvention samt de nationella målen för *Gestaltad livsmiljö* och Agenda 2030.

I Katrineholms kommunplan 2023-2026 framhålls att ett vitalt konstliv medverkar till att kommunen utvecklas och blir attraktiv för såväl invånare, näringsliv och besökare. Konsten berikar Katrineholms kommun med varierade och intressanta platser, skapar identitet, attraktionskraft och väcker nya tankar och perspektiv.

Ansvarsfördelning

Politikens ansvar:

Kommunfullmäktige ansvarar för kommunens övergripande budget inklusive investeringsbudgeten för konst i offentlig miljö.

Budgeten för kulturförvaltningen fastställs av kulturnämnden. Även styrdokument som föreliggande *Riktlinjer för konstinköp och offentlig gestaltning* beslutas av kulturnämnden.

Tjänsteorganisationen och dess ansvar:

Kulturförvaltningen genomför inköp på delegation av kulturnämnden.

Kulturförvaltningen ansvarar för:

- Att upprätta en årlig arbetsplan för sitt arbete med offentlig konst
- Expertis, erfarenhet och kompetens kring konstnärliga gestaltningar
- Att formulera konstprogram för respektive konstnärlig gestaltning
- I samband med konstnärliga gestaltningar samarbeta med samhällsbyggnadsförvaltningen, service- och teknikförvaltningen, Katrineholms fastighets AB och andra exploatörer i de byggprojekt där kommunen inte är enda uppdragsgivaren
- Registrering av nyinköpt konst
- Att upprätta skötselplan/förvaltningsplan för ny konst i samverkan med konstnär
- Att beställa reovering och drift av konstverk i samverkan med berörda förvaltningar och bolag
- Att stötta nämnder och bolag i arbetet med och efterlevnad av dessa riktlinjer
- Att årligen rapportera till Kulturnämnden samtliga konstinköp. Nämnden får kontinuerlig information om gestaltungsprojekt samt årlig rapport av inköp av så kallad lös konst.

Stadsmiljögruppen hanterar ärenden kring konstnärlig gestaltning samt föreslår på vilka platser konstprojekt ska inledas med utgångspunkt i kommunplanen. Stadsmiljögruppen är en samrådsgrupp bestående av representanter från kulturförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen, service- och teknikförvaltningen och Plus Katrineholm.

Investeringsbudget

Katrineholms kommun har sedan 2006 beslutat avsätta investeringsmedel för konstnärlig gestaltning enligt 1 % principen i samband med byggnation. Utöver det avsätts en summa varje år i kommunens investeringsbudget för konstnärlig gestaltning i offentlig miljö samt inköp av depositionskonst.

Inriktning

Arbetet med den offentliga konsten ska kännetecknas av ett långsiktigt hållbart perspektiv.

- Den offentliga konsten ska vara stimulerande och tankeväckande och främja egen reflektion.
- Den offentliga konsten ska präglas av hög konstnärlig kvalitet och mångsidighet
- Den offentliga konsten ska präglas av en helhetssyn på konstverket och dess miljö samt att den ska interagera med platsen

- Konsten som tas fram inom 1%-regeln till skolor och förskolor bör i de fall det tillåter kunna användas praktiskt och pedagogiskt i olika ämnen och bidra till diskussioner om interaktion mellan människor och omvärld.

Inköpsprocess

Bestämmelserna i Lagen om offentlig upphandling (LOU) gällande konst ska följas. Kulturförvaltningen ska verka för en transparent arbetsgång för gestaltungsuppdrag.

Upphandlingsförfarande

Vid inköp under direktupphandlingsgränsen följs Rutiner för upphandling och direktupphandling i Katrineholms kommun.

Vid inköp över direktupphandlingsgränsen följs Lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU).

De metoder som är aktuella är

- Direktupphandling
 - Under direktupphandlingsgränsen
 - Vid undantag över direktupphandlingsgränsen då syftet med upphandlingen är att skapa eller att köpa in ett unikt konstverk eller konstnärlig prestation
- Annonserad upphandling (under och över direktupphandlingsgränsen)

Beredning av annonserade inköp och projekt ska hanteras av en jurygrupp med konstkunniga och representanter från verksamhet utifrån de bedömningskriterier som upprättats i konstprogrammet. Kulturnämndens ordförande ingår i jurygruppen.

Under arbetsprocessen med nya konstnärliga gestaltningar sker samverkan och dialog med referensgrupper vid behov för att fler kompetenser och erfarenheter ska få komma till tals.

Konstkonsult upphandlas vid behov.

Depositionskonst

För inköp av depositionskonst gäller följande specifika principer förutsatt att det finns en årlig budget.

Budgeten för depositionskonst används flexibelt så att den både kan användas för inköp av depositionskonst och inköp av verksamhetsanpassad konst, exempelvis konst för en viss plats eller en viss verksamhet.

Inköpsprocesserna ska diarieföras i kommunens diariesystem.

Underhåll, tillsyn och dokumentation

Underhåll

Den offentliga konsten ska förvaltas och underhållas som ett kulturarv.

Konst som är placerad i den offentliga miljön ska regelbundet inspekteras för att erhålla en överblick över konstens skick och status. Informationen dokumenteras i en framtagna underhållsplan med skötselråd och åtgärder planeras utifrån denna.

Reparationer och eventuellt förebyggande underhåll genomförs efter instruktioner framtagna av kulturförvaltningen.

Flytt av konstverk

I och med att det ständigt sker förändringar i stadsmiljön kan det ibland vara nödvändigt att flytta existerande konstverk. Beslut om flytt av konstverk tas i samråd stadsmiljögruppen.

Skyltar och information

Kulturförvaltningen placerar skyltar vid alla konstverk i offentlig utomhusmiljö som finns i kommunens ägo. Här uppges konstnärsnamn, titel, tillkomstår och eventuell information.

Utförligare information om konstverken ska finnas på kommunens webbplats för offentlig konst.

Dokumentation

Kulturförvaltningen ansvarar för att dokumentera och registrera all kommunalt ägd konst i en konstdatabas.

Inventering

Kulturförvaltningen ansvarar för att regelbundet inventera kommunens konst.

Försäkring

Samtliga konstverk, offentliga såväl som depositionskonst, är försäkrade genom Katrineholms kommuns konst- och utställningsförsäkring.

Gåvor och donationer

Vid förfrågningar om mottagande av gåvor och donationer av konst ska kulturförvaltningen avgöra om gåvan kan tas emot, var den ska placeras samt budgetera för underhåll i samförstånd med berörd verksamhet.

Beslut om mottagandet av en donation eller gåva fattas av kulturnämnden och vid större donationer även av kommunstyrelsen.

Stöld och skadegörelse

Stöld och skadegörelse av offentlig konst ska alltid polisanmälas och ett försäkringsärende upprättas.

Avveckling

Beslut om avveckling och försäljning av offentlig konst fattas av kulturförvaltningens förvaltningschef på delegation från kulturnämnden.

Kriterier för avveckling är:

- Verket är förstört och värdet för att laga bedöms högre än konstverkets värde. Värdet räknas både ekonomiskt och historiskt

- Verket är affischer, reproduktioner eller dokumentationer. Med dokumentationer menas exempelvis fotografier som inte är tagna med ett konstnärligt syfte utan ur ett samhällshistoriskt perspektiv
- Verk som kan verifieras som att de inte är skapade av professionell konstnär.

Vid avveckling ska konstnären kontaktas (och eventuellt erbjudas verket) och en dokumentation om avvecklingen föras in i konstregistret.

Upphovsrätt

Katrineholms kommun har rätt att använda bilder och andra audiovisuella upptagningar på konstverket i marknadsförings- och informationssyfte och följer det avtal som är tecknat med Bildupphovsrätt i Sverige (BUS). Kommunen redovisar årligen sin bildanvändning till BUS.